

هم اندیشی هوشمندانه و هم افزایی معرفتی

حجت الاسلام و المسلمین سید مجتبی آیت اللهی

حیات روحانی بشر، از علم و دانش اندوزی است و نشاط و سرزندگی آن، ناشی از پژوهش است. آینه پژوهش، تجلی روح بلند و پی جوی محقق بوده و نشان از همت والای او در واکاوی معارف دارد. بی تردید بیش از آن که مخاطبان پژوهش سیراب شوند، عطش سیری ناپذیر پژوهش جویان علم و معرفت، افزون تر می گردد. تلاش روزافزون و نوین پژوهشگران عرصه دین، از دیگر عرصه ها ارزشمند است؛ زیرا تصفیه روحانی و انس دینی روان انسان ها، کاری بس دشوارتر و حسّاس تر از سایر عرصه های دانش خواهد بود.

هدایت معنوی، وظیفه خطیری است که بر عهده دین پژوهان نهاده شده است. آن ها مانند پیامبران در امتداد رسالت قدم برداشته و بار مسئولیت سنگینی را به دوش می کشند که به جز استمداد از درگاه ربوبی، امکان پذیر نیست. گستره و قلمرو دین، از اخلاق و عقاید و فقه و دانش های میان رشته ای گرفته تا فقه کلان و تشکیل حکومت اسلامی و اجرای احکام و پیاده نمودن آموزه های دینی در جوامع بشری، می تواند عرصه فعالیت گسترده پژوهشگران دینی باشد. نیازهای روز جامعه که معرکه ورود آراء، افکار و رفتار و عادات بیگانه با دین یا منافی آن است، تکلیفی علمی را خاطرنشان می کند که خواه ناخواه بدان دچار شده و مکلف به پاسخ گویی و انجام مسئولیت خطیر خود هستیم.

هم اندیشی هوشمندانه و هم افزایی معرفتی در تبادل آراء و نقد و بررسی نظرات، زمینه شناخت ژرفای نیازهای نوین فکری را فراهم می آورد. ظهور اندیشه همراه با نقد منصفانه و علمی، باعث تقویت و رفع خطاهای معرفتی و تشخیص موضوع و حکم می شود. تبیین و تحلیل اندیشه و حلّاجی دقیق و ظریف آن، علاوه بر شادابی روحی پژوهشگر دینی، سبب ایجاد انگیزه برای تلاش مضاعف در پیشبرد و پیشرفت مسیر دانش و گسترش آن خواهد شد. هم اندیشی جمعی نیز راه مطمئن تری در این مهم تلقی می شود. داوری های گروهی و تحلیل نقادانه به تصحیح، اصلاح و رشد رأی و نظر کمک مؤثر و شایان خواهد نمود. جهت گیری اندیشه ها به سمت مسائل کلان که از آن به «کلان نگری» تعبیر می شود، به خصوص در مسائل فقهی و حقوقی، جنبه راهبردی در هدایت جمعی انسان دارد؛ هرچند از هدایت فردی و شخصی آدمیان نیز نباید غفلت نمود؛ چه این که رکن اساسی هدایت بشر نیز همین است.

همایش ها و جشنواره های علمی می تواند زمینه ساز بروز طرح ها، روش های نوین در استدلال و ارائه طریق در جهت بازیابی زوایای تاریک یا بازتوانی ضعف ها و نقص ها باشد. چنان که از نام جشنواره علامه شعرانی (ره) پیداست و در اوصاف این بزرگوار نیز آمده است، علاوه بر سجایای اخلاقی و معنوی، بُعد فقهی و اجتماعی ایشان نیز قابل ذکر است. اهمیت بُعد اجتماعی اندیشوران دینی از این حیث که موجب رشد و هدایت آنان و دیگران می شود، قابل توجه خواهد بود. رشد معنوی در سایه سار روابط اجتماعی همراه با تعلّم و تعلیم توحیدی، از عالمان دینی، اسطوره های جاودان می سازد که سالیان متمادی، نام شان بر سر زبان ها جاری و ساری خواهد بود.

حال که در اولین دوره این جشنواره هستیم، امید است جشنواره، سرآغاز مبارکی برای پیشبرد دانش و تحوّل علم در کشور اسلامی باشد. بی تردید یاری رساندن به اساتید، فضلا و طلاب در زمینه جهت دهی به رویکرد پژوهشی آن ها و ترسیم نقشه راه پژوهشی و همچنین معرفی موضوعات کاربردی، می تواند راهبرد جشنواره در ادوار بعد باشد. بالندگی جشنواره علامه شعرانی که اکنون نخستین تجربه آن قلمداد می گردد، در گرو تعالی ابعاد علمی و پژوهشی آثار عرضه شده از سوی اساتید اهل قلم است. پویایی جشنواره، نشانگر پویایی حوزه علمیه در میان سایر مجامع علمی است. امید است در این راه، ثابت قدم، مطمئن و محکم تر از قبل، گام برداریم و در خدمت علمی، لحظه ای تردید و سستی به خود راه ندهیم.